

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія економіки та управління

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Товарознавство в логістиці»
вибіркових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Логістика

**м. Харків
2021**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 23.09.21 № 8

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу Харківського
національного університету
внутрішніх справ
Протокол від 22.09.21 № 2

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 22.09.21 № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та управління, протокол від
31.08.2021 № 1

Розробники: старший викладач циклової комісії економіки та управління,
к.е.н., спеціаліст вищої категорії, викладач – методист, Харченко М.В.

Рецензенти:

1. Голова циклової комісії економіки та управління КЛК ХНУВС, к.е.н., спеціаліст старший викладач вищої категорії, викладач – методист Цимбалістова О.А.
2. Професор кафедри логістики НАУ, доктор економічних наук, професор, експерт Українського логістичного альянсу (УЛА) Смерічевська С.В.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вивчення навчальної дисципліни «Товарознавство в логістиці» складена відповідно до освітньо-професійної програми Логістика зі спеціальності 073 Менеджмент підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Товарознавство в логістиці – це наукове направлення яке надає змогу здійснювати заходи для формування ефективного ланцюга поставок із забезпеченням прогнозованого рівня якості та конкурентоспроможності споживних товарів, створення сприятливих умов для прискорення товарообігу шляхом раціоналізації каналів поставок товарів, удосконалення форм товароруху, контролю процесу товарного та матеріально-технічного постачання, оптимального розміщення продукції та організації збуту.

Навчальна дисципліна «Товарознавство в логістиці» - це одна із вибіркових професійно-орієнтованих дисциплін підготовки бакалаврів за освітньо-професійною програмою «Логістика».

Об'єкт і предмет дисципліни: товари та супутні їм торговельні послуги (із зберігання, підготовки до продажу, контролю якості і т.п.) які відбуваються в матеріальних і пов'язаних з ними інформаційних та фінансових поточних процесах, предметом є методи і процеси управління логістичною діяльністю підприємств.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна вивчається на основі базової загальноєкономічної та правової підготовки здобувачів вищої освіти, міждисциплінарні зв'язки: ґрунтується на знаннях, отриманих під час вивчення таких навчальних дисциплін, «Основи менеджменту», «Історія економіки та економічної думки»; забезпечує базу для засвоєння матеріалу з навчальних дисциплін: «Геологістика», «Логістичний інжиніринг», «Транспортна логістика», «Логістичний контролінг», «Управління логістичними процесами», «Логістика постачання, виробництва і дистрибуції».

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

1. Основи загального товарознавства
2. Класифікація і кодування товарів
3. Стандартизація, сертифікація і якість продукції
4. Основні властивості промислової продукції
5. Управління товарним асортиментом
6. Основні логістичні функції
7. Внутрішні та зовнішні логістичні процедури на підприємстві
8. Стратегія сегментації ринку

9. Основи контролю у логістичній системі підприємства

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Товарознавство в логістиці» є формування у майбутніх фахівців економічного мислення, комплексного розуміння основоположних характеристик товару, складових його споживчої вартості, а також їх змін на всіх етапах руху товару; ефективного проектування матеріальних потоків, що характеризують рівень логістичного сервісу. Опанування навичками для практичного використання отриманих знань для оптимізації поточкових процесів, що відбуваються в системах діяльності підприємств.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Товарознавство в логістиці»:

1. Набуття здобувачами вищої освіти теоретичних знань з питань створенні інтегрованої ефективної системи регулювання і контролю матеріальних і інформаційних потоків, яка забезпечує високу якість постачання продукції споживачам;
2. Визначення основоположних характеристик, складових споживчої вартості товарів;
3. Встановлення принципів і методів товарознавства, що обумовлюють його наукові основи;
4. Систематизація безлічі товарів шляхом раціонального застосування методів класифікації і кодування.
5. Вивчення властивостей і показників асортименту для аналізу асортиментної політики промислової або торгової організації;
6. Розроблення пропозицій щодо формування та удосконалення логістичних систем і механізмів їх функціонування;
7. Набуття навичок оцінки економічної ефективності та наслідків здійснення логістичних рішень.

1.3. Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

1. Сучасні погляди на просування товарів і послуг на ринок;
2. Основні товарознавчі вимоги при виготовленні товарів та послуг, що направленні на задоволення конкретної потреби споживача;
3. Властивості конкретної групи товарів по споживчих показниках;
4. Логістичні ланцюги і схеми, сучасні складські технології, логістичні процеси;
5. Формування господарських зв'язків;
6. Основну стратегію сегментації ринку;
7. Контроль і управління в логістиці.

вміти:

1. На основі теоретичних знань, дати по кожній групі товарів та послуг характеристику споживчих показників товару та послуг;

2. Сформулювати підходи, за якими найефективніше виводити на ринок конкретний товар;
3. Доводити інформацію до споживачів стосовно гарантування якісних властивостей товару та механізмів компенсації втрат споживачів від зниження якості товару;
4. Застосовувати логістичні ланцюги і схеми, що забезпечують раціональну організацію матеріальних потоків;
5. Керувати логістичними процесами організації;
6. Самостійно проводити правильний вибір постачальника та умов поставки, транспортних засобів та шляхів доставки, координувати процеси поставки з виробничими процесами, визначати раціональні рівні запасів та умови їх зберігання.

1.4. Форма підсумкового контролю (залік)

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 години / 4 кредитів ECTS.

1.5. Програмні компетентності:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-6	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
	ЗК-10	Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
	ЗК-14	Здатність працювати у міжнародному контексті
Спеціальні компетентності (СК)	СК-17	Здатність до організації закупівель матеріальних ресурсів та збуту готової продукції, логістичної підтримки виробничих та допоміжних процесів, управління запасами, транспортуванням і вантажопереробкою (у тому числі за участю авіаційного транспорту), складуванням та наданням логістичного сервісу (у тому числі в логістичних центрах на базі аеропортів, карго-сіті; підприємств авіаційного сервісу).
	СК-18	Здатність планувати, організовувати та контролювати операційну логістичну діяльність в ланцюгах поставок (операції транспортування, вантажопереробки, зберігання, сортування, маркування, консолідації, митного оформлення, інформаційної підтримки тощо).
	СК-20	Уміння аналізувати і моделювати логістичні та бізнес-процеси в ланцюгах поставок, процеси логістичного обслуговування споживачів, визначати оптимальні рівні логістичного сервісу та укладати договори на комплексне логістичне

2. Короткий опис змісту навчальної дисципліни

Тема 1. Основи загального товарознавства

Цілі та задачі товарознавства. Принципи товарознавства. Основи раціонального споживання продовольчих і непродовольчих товарів.

Тема 2. Класифікація і кодування товарів

Класифікація як метод товарознавства. Товарознавча класифікація товарів. Штрихове кодування товарів.

Тема 3. Стандартизація, сертифікація і якість продукції

Поняття стандартизації і сертифікації продукції. Оцінка якості товарів і її основні групи операцій. Градації якості. Дефекти товарів і їх класифікаційні ознаки. Рівень якості продукції і методи її оцінки.

Тема 4. Основні властивості промислової продукції.

Основні властивості продовольчих товарів. Основні властивості непродовольчих товарів.

Тема 5. Управління товарним асортиментом

Основні поняття про асортимент. Властивості і показники асортименту. Асортиментна концепція і формування асортименту. Фактори формування асортименту товарів.

Тема 6. Основні логістичні функції.

Формування господарських зв'язків. Визначення послідовності руху товарів через місця складування. Управління запасами у сфері обігу. Операції, що передують перевезенням і завершують їх.

Тема 7. Внутрішні та зовнішні логістичні процедури на підприємстві

Внутрішні процедури. Складські процедури. Контакти з посередницькими структурами.

Тема 8. Стратегія сегментації ринку.

Засоби надання додаткових споживчих властивостей в процесі доставки товару. Методи прискорення руху товарів на товарному ринку. Маркетингова логістика як ринковий інструмент ринку.

Тема 9. Основи контролю у логістичній системі підприємства.

Ефективність застосування контролюючої функції у логістичних системах. Основні форми контролю. Показники ідентифікації системи внутрішнього контролю. Контрольні заходи незалежної служби контролю і

3. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна література:

1. Батутіна А.П. Експертиза товарів: навч. посіб./ А.П. Батутіна, І.В. Ємченко, А.О. Троякова. - Київ: Кондор, 2016. – 396 с.
2. Бровко О. Г. Товарознавство. Продовольчі товари: навчальний посібник. – К.: Кондор, 2010. – 730 с.
3. Глогусь О. Логістика: Навч. посіб. - Тернопіль: Екон. думка, 2006. - 332с.
4. Горбенко О. В. Логістика : навч. посіб. / О. В. Горбенко. – Київ : Знання, 2014. – 315 с.
5. Гуроров О.І., Лебединська О.І., Прозорова Н.В. Логістика: навч. посіб. — Харків: Міськдрук, 2011. — 322 с.
6. Забуранна Л.В. Логістичне управління підприємством: сутність та передумови розвитку /Л.В. Забуранна // Сталий розвиток економіки. – 2010. – № 7. – С. 120–123
7. Капінос Г.І. Управління якістю: навч. посіб./ Г.І. Капінос, І.В. Грабовська. - Київ: Кондор, 2016. – 278 с.
8. Крикавський Є.В. Логістика для економістів. Підручник – 2-е видання – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 476 с.
9. М.Окландер Логістика: Навчальний посібник, Центр навчальної літератури, 2018. – 346 с.
10. Матеріальні потоки у логістиці промислового підприємства Монографія / Є. В. Крикавський, Н. М. Васильців, В. А. Фалович. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 252 с.
11. О.Біловодська Логістика. Теорія та практика, Центр навчальної літератури, 2015. - 256 с.
12. Основи стандартизації та сертифікації: підручник/ О.М. Величко, В.Ю. Кучерук, Т.Б. Гордієнко, В.М. Севастьянов; за заг. ред. О.М. Величка; Вінниц. нац. техн. ун-т. – Херсон: Олді-плюс, 2013. – 364 с.
13. Павлюченко Ю.П. Методи визначення фальсифікації товарів: Навчальний посібник. Київ, 2010. – 232 с.
14. Пономаренко В.С. Логістичний менеджмент: підручник / В.С. Пономаренко, К.М. Таньков, Т.І. Лепейко. - Харків : Інжек, 2010.- 440 с.
15. Радченко Л.О., Товарознавство непродовольчих товарів: Навчальний посібник. – Х.: Світ Книг, 2013. – 943 с.
16. Салухіна Н.Г. Язвінська О.М. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2010.- 336 с.
17. Сирохман І.В. Товарознавство продовольчих товарів: підручник/ І.В. Сирохман. – Київ: Ліра-К, 2016. – 713 с.

- 18.Топольник В.Г., Котляр М.А. Метрологія, стандартизація, сертифікація і управління якістю: Навчальний посібник / В.Г. Топольник, М.А., Котляр. – Львів: «Магнолія 2006», 2009.- 212 с.
- 19.Чурсіна Л.А. Стандартизація продукції та послуг: навч. посіб./ Л.А. Чурсіна, О.П. Домбровська, Н.І. Резвих. – Київ: Ліра-К, 2016. – 226 с.

Допоміжна література:

- 20.Верхівкер Я.Г. Технологічний інжиніринг підприємств харчової галузі: навч. посіб./ Я.Г. Верхівкер, О.С. Бессараб, Т.І. Нікітчина; за ред. Я.Г. Верхівкера; Одес. нац. акад. харч. технол., Нац. ун-т. харч. технол. – Одеса: Освіта України, 2017. – 144 с.
- 21.Мадані М.М. Товарознавство молока та молочних продуктів. Конспект лекцій. ОДЕУ – 2010. – 64 с.
- 22.Методи контролю якості харчової продукції: навч. посіб./ О.І. Черевко, Л.М. Крайнюк, Л.О. Касілова та ін.; за ред. Л.М. Крайнюка; Харк. держ. ун-т. харч. і торг. - Київ: Кондор, 2016. – 512 с.
- 23.О.Хромов Логістика, Видавництво – Бурун Книга, 2012 – 224 с.
- 24.Окландер М.А., Логістика: навч. посіб. - навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 346 с.
- 25.Охорона праці в галузі: навч. посіб./ П.С. Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П. Панчук, Р.М. Білик: Кам'янець-Поділ. нац. ун-т. ім. І. Огієнка. – Київ: ЦУЛ, 2013. – 322 с.
- 26.Пилипчук В.П. Промисловий маркетинг: навч. посіб. / Пилипчук В.П. - К.: Центр навчальної літератури, 2009.- 364 с.
- 27.Сирохман І.В., Задорожний Ф.М. Товарознавство продовольчих товарів: навч. посіб. – Львів: Коопспілка, 2010. – 628
- 28.Стефаненко С.П., Бевза С.С. Товарознавство харчових продуктів. Вінниця, 2010. – 536 с.
- 29.Транспортна логістика. Навчальний посібник Ігор Смірнов, Тетяна Косарева, видавничий центр навчальної літератури, 2018. 224с.
- 30.Тридід О.М. Система обслуговування споживача: теорія і практика: монографія / О.М. Тридід, К.М. Таньков, Г.Я.Дутка. – К.: УБС НБУ, 2008. – 184 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

- 31.Закон України «Про стандартизацію» від 05.06.2014 № 1315-VII. – режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>
- 32.Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів від 20.09.2015. – режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80>
- 33.Державна система стандартизації України: ua.textreferat.com/referat1612-1.html
- 34.Наказ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України «Про затвердження Правил торгівлі непродовольчими товарами» від

27.05.1996 № 294. – режим доступу:
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0298-96>

35. <http://barhan.poll/ava,ua/marek> – розділ маркетинг і реклама: теорія практичні поради; <http://www.customs.gov.ua> (Державна митна служба України);
36. <http://udc.com.ua/> – проект про бізнес-технології, головні теми: кооперація, системи управління якістю, маркетинг і Internet, дисконтна програма.
37. <http://www.autosystems.com.ua> – інформаційно-пошукова система по підприємствах, фірмах і організаціях, які працюють на ринку України (Маркетинг термінал-2000);
38. <http://www.dssu.gov.ua> (Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики);
39. <http://www.obriy-marketing.kiev.ua> – маркетинг для ефективного просування на ринку товарів і організацій (Обрій-маркетинг);
40. Продукти харчування. Зроблено в Україні. – режим доступу: <https://madeinua.org/> 3. Виробники продуктів харчування. – режим доступу: <https://madeinua.org/.../produkti-harchuvannya>.
41. Товарознавство непродовольчих товарів. – режим доступу: <http://svitohlyad.com.ua/>
42. Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості. – режим доступу: <http://www.ukrndnc.org.ua/>
43. Український центр з питань сертифікації та захисту прав споживачів. – режим доступу: <http://www.162.com.ua/cert/equipment-technological-food>

4. Засоби оцінювання здобувачів вищої освіти

Питання для підсумкового контролю (залік):

1. Назвіть цілі та основні завдання товарознавства.
2. Назвіть головну мету товарознавства як науки.
3. Які меж предметні зв'язки має товарознавство з іншими навчальними дисциплінами?
4. Надайте пояснення, що є товаром, що є продукцією. Назвіть відмінність.
5. Надайте роз'яснення поняття «товар» з точки зору маркетингу та логістики.
6. Назвіть основні принципи товарознавства.
7. Назвіть, як на Вашу думку, що таке «споживання», основні типи споживачів.
8. Надайте пояснення, що ми розуміємо під поняттям «класифікація і кодування товарів».
9. Назвіть головні методи класифікації товарів.
10. Надайте загальну класифікацію продовольчих та непродовольчих товарів.

11. Назвіть типову схему опису товару.
12. Яке існує штрихове кодування товарів? Поясніть системи кодування.
13. Надайте поняття стандартизації та сертифікації товарів.
14. Які Ви знаєте показники якості товарів? Надайте основні вимоги до якості товарів, робіт, послуг.
15. Що таке «дефект товарів»? Надайте їх класифікаційні ознаки.
16. Назвіть споживчі властивості продовольчих товарів.
17. Назвіть споживчі властивості непродовольчих товарів.
18. Поясніть, що на Вашу думку є органолептичною цінністю продукту.
19. Назвіть фактори, що впливають на якість продовольчих товарів.
20. Назвіть основні фактори які впливають на інтенсивність втрат продовольчих товарів.
21. Назвіть номенклатуру товарних властивостей непродовольчих товарів.
22. Як Ви розумієте «властивості надійності непродовольчих товарів».
23. Поясніть, як Ви розумієте «естетичні та екологічні властивості непродовольчих товарів».
24. Які Ви знаєте види безпеки непродовольчих товарів?
25. Назвіть основні поняття про асортимент товарів.
26. Назвіть властивості і показники асортименту товарів.
27. Що таке «асортиментна політика»?
28. Назвіть за якими категоріями класифікуються товари.
29. Надайте основні фактори формування асортименту товарів.
30. Які існують ризики при формуванні асортименту продукції для виробника?
31. Поясніть, що таке «господарські зв'язки». Надайте класифікацію.
32. В якій послідовності здійснюється раціональна система складування?
33. Що відноситься до внутрішньоскладського виду транспорту?
34. Яких принципів слід дотримуватися при організації логістичного процесу на складі?
35. Як здійснюється управління запасами на підприємстві?
36. З якими проблемами керівництво підприємства стикається при управлінні запасами.
37. Назвіть головні причини створення запасів для ведення господарської діяльності на підприємстві.
38. Назвіть види запасів з точки зору логістики та управління ланцюгами поставок.
39. Опишіть організаційні та економічні методи і форми комплексного управління транспортуванням.
40. Назвіть основні складові логістичного середовища підприємства.
41. Назвіть сценарії організації логістичної діяльності на підприємстві.
42. Які види зберігання товарів на складах існують?
43. Назвіть типи взаємовідносин між організаціями, підприємствами.
44. Поясніть, що таке «сегментація ринку»? Назвіть інструменти перетворення товарної одиниці в товар.
45. За якими ознаками вантаж вважається транспортабельним?

46. Назвіть основні умови що попереджують збиток і псування товарів при транспортуванні.
47. Надайте визначення поняття «товарний ринок». Назвіть головних суб'єктів.
48. Надайте організаційно-економічні умови функціонування товарного ринку.
49. Назвіть критерії відбору ідей нового товару.
50. Як Ви вважаєте, що таке «маркетингова логістика»?
51. Назвіть напрямки взаємодії логістики з операційним менеджментом.
52. Назвіть взаємодію логістики з маркетингом, фінансовим менеджментом, бухгалтерським обліком і звітністю.
53. Як ви розумієте, що таке «контроль у логістичних системах»?
54. Назвіть основні функції контролю у логістичних системах.
55. Назвіть основні форми контроль в логістичних системах.
56. Назвіть основні стадії стратегічного контролю в логістичних системах.
57. Надайте основні показники ідентифікації системи внутрішнього контролю логістичної діяльності на підприємстві.
58. Назвіть контрольні заходи незалежної служби контролю логістичної діяльності на підприємстві.
59. Надайте розширене пояснення поняттю «контролінг-збут».
60. Назвіть основні функції які виконує «контролінг-збут».